

Datum: 17 mei 2023
Ons kenmerk: 2210-241509/RHe
Uw kenmerk:

Behandeld door: Ruben Heezen
Telefoon: +31(0)6 215 548 22
E-mail: r.heezen@bouwendnederland.nl

Betreft: Aandachtspunten CD Actieplan Groene en Digitale banen

Geachte heer/mevrouw,

Op 25 mei spreekt u over het Actieplan Groene en Digitale Banen. De vijf Techniekbranches (Koninklijke Bouwend Nederland, Koninklijke Metaalunie, FME, Techniek Nederland en WENB) verenigt in de Industriecoalitie zijn positief over de gepresenteerde maatregelen van het kabinet om te zorgen voor meer groene banen in de techniek. We zijn blij dat in het Actieplan positief wordt gesproken over het Aanvalsplan Techniek zoals dat begin november jl. door de Industriecoalitie is gepresenteerd. Wij hechten er aan u in deze brief mee te nemen in de stand van zaken van het Aanvalsplan Techniek en u een aantal aandachtspunten mee te geven bij het Actieplan Groene en Digitale Banen.

1. Voortgang uitvoering Aanvalsplan Techniek

Het in november gepresenteerde Aanvalsplan is een cruciaal onderdeel van de nieuwe kabinetsaanpak om het tekort aan technici terug te dringen. De uitvoering van het Aanvalsplan moet onder meer zorgen voor meer arbeidsbesparende innovaties, meer aandacht voor het behoud van technici, 1000 extra hybride docenten en een compleet nieuw arbeidsmarktsysteem om mensen te laten instromen en behouden (de Gouden Poort).

De uitvoering vindt over zeven actielijnen plaats:

- Een nieuw arbeidsmarktsysteem (de Gouden Poort)
- Een nieuwe publiek-private opleidingsstructuur met Techniekcentra
- Nieuwe groepen voor Techniek, Bouw en Energie aantrekken
- Industriële transformatie van ontwerp, bouw en techniek en verdergaande robotisering en digitalisering
- Ruim baan voor mensgerichte technologie
- Meer kansen voor statushouders
- Tijdelijke vakkrachten van buiten de EU

We zijn verheugd te kunnen melden dat het fundament voor de gigantische aanpak, die gepaard gaat met een compleet nieuw arbeidsmarktsysteem om mensen te laten instromen en te behouden in techniek, is gelegd. De afgelopen periode is stevig geïnvesteerd in het organiseren en neerzetten van een governance, waar de vakbonden in alle technische sectoren, bouw en energie zijn ingestapt. Samen met de vakbonden werken we aan een verdere invulling van het Aanvalsplan. Naast de vakbonden zijn belangrijke samenwerkingspartners per actielijn aangehaakt zoals MBO-instellingen en opleidingsbedrijven. Daarnaast is vanuit de Industriecoalitie extra capaciteit ingezet en een onderzoeksbureau ingeschakeld om te ondersteunen in de nadere uitwerking. We verwachten de komende tijd vervolgstappen te zetten om te komen tot een nieuwe publiek-private opleidingsstructuur met Techniekcentra.

2. Actieplan Groene en Digitale Banen

In het Actieplan Groene en Digitale Banen zien we veel concrete maatregelen terugkomen uit het Aanvalsplan Techniek. Zoals aangegeven zijn we daar verheugd over en we zien een publiek-private synergie ontstaan. Dat geldt ook voor het voornemen van het kabinet, bij de presentatie van het Aanvalsplan, om de investeringen van organisaties voor uitvoering te verdubbelen. We zien daar al goede aanzetten. Recent is aangekondigd dat het programma Sterk Techniekonderwijs (STO) wordt verlengd net als de samenwerking tussen industriecoalitie en de ministeries van EZK en OCW om hybride opleiders te faciliteren. Verder zijn we positief over de aangekondigde verlenging van de Subsidie Praktijkleren, zodat de zo belangrijke bbl in onze sectoren op peil kan blijven.

Ondanks dat we in algemene zin positief zijn over de gepresenteerde plannen zien we op een drietal punten mogelijkheden tot verbetering. Deze punten hebben betrekking op het subsidiebedrag per leerling in de Subsidie Praktijkleren, het ontbreken van een vakkrachtenregeling in het Actieplan en het tegengaan van versnippering van regelingen voor instroom in de bedrijven en op de arbeidsmarkt door tal van partijen.

Met betrekking tot de Subsidie Praktijkleren constateren we dat in 2023 naar verwachting nog maar maximaal 2.300 euro per leerplaats beschikbaar is voor leerbedrijven die een bbl-student begeleiden, terwijl een leerbedrijf de afgelopen jaren nog de maximale 2.700 euro per leerplaats ontving. Dat betekent tenminste 400 euro per bbl-plek minder. De kosten van een ondernemer voor het oppakken van deze maatschappelijke verantwoordelijkheid in het begeleiden van een bbl-er zijn circa 12.000 euro per jaar aan schoolkosten, materialen, uren, praktijkopleiders terwijl de netto maatschappelijke baten per jaar bijna 1.4 miljard euro bedragen (onderzoek SEO 2019). We pleiten voor het behoud en het vastzetten van de subsidie op een bedrag van €2.700 per student/per bedrijf per jaar (i.p.v. dat deze fluctueert zoals de afgelopen jaren). Op die manier weten bedrijven waar ze op kunnen rekenen en gemakkelijker bbl-plekken realiseren.

In de voorjaarsnota is aangekondigd dat de hoogte van de bbl de komende jaren gemiddeld op €2.300 wordt geraamd. Dat is – los van de inflatie – al een korting van 12%. Het zou de instroom van toekomstige vakmensen bevorderen als het subsidiebedrag per leerling wordt verhoogd. De technische sectoren hebben de grootste aantallen bbl-studenten, een derde van het jaarlijkse totaal en de bbl vormt de crux voor de instroom, ook voor zij-instroom en voor veel jongeren de route naar een waardevolle startkwalificatie op de arbeidsmarkt.

De ambitie van de industriecoalitie is om meer statushouders aan de slag te helpen en talent van buiten (tijdelijk) aan te trekken om voldoende capaciteit te hebben om te kunnen voldoen aan de maatschappelijke vraag. Een gerichte vakkrachten-regeling moet hierbij helpen. Duitsland past dit al toe. Wij vragen u om experimenten toe te staan met de huidige kennismigranten regeling naar een vakkrachtenregeling. Met het aantrekken van dit talent kunnen naar schatting structureel zo'n 10.000 vacatures per jaar worden ingevuld. Op dit moment ontbreekt de vakkrachtenregeling in het Actieplan terwijl ook tijdelijk talent van buiten een bijdrage kan leveren aan het oplossen van de tekorten in de technische sectoren.

Een derde punt is het tegengaan van versnippering van regelingen voor de arbeidsmarkt en het bevorderen van regie en samenwerking aan de kant van de overheid op dit terrein. Als industriecoalitie gaan we naar elkaar toe regelingen en ondersteuning transparant maken en koppelen. We willen vindbaar en toegankelijk zijn. Ook daar wensen we een publiek-private synergie om de technische bedrijven en (toekomstige) werknemers te faciliteren en te ontzorgen. Regie en samenwerking van de departementen EZK, SZW en OCW zien wij als randvoorwaardelijk, evenals een regionale en lokale inbedding.

Als industriecoalitie gaan we graag het gesprek met u aan. Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van bovenstaande, kunt u altijd contact met ons opnemen met:

Ruben Heezen (Bouwend Nederland) via 06-21554822

Wijnand van Zanten (Metaalunie) via 06-53289937

Esther Dijk (Techniek Nederland) via 06-46074703

Hanneke Ackerman (FME) via 06-5425399

Marinika Knoef (WENB) via 06-13343154

Met vriendelijke groet, namens de Industriecoalitie,

Ruben Heezen